

мр Соња СПАСОЈЕВИЋ
асистент Правног факултета Универзитета у Крагујевцу

МЕЂУНАРОДНА СУДСКА НАДЛЕЖНОСТ У СПОРОВИМА ЗБОГ ПОВРЕДЕ ПРАВА ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ НА ИНТЕРНЕТУ

Резиме

Европски суд правде је 19. априла 2012. године донео пресуду у предмету C-523/10 у којој је одлучио о међународној надлежности суда у случају закупа, односно регистрације кључне речи која је идентична шупем жиу на познатом интернету преживачу Google. Суд је при том проумачио чл. 5, тач. 3 Уредбе 44/2001 о судској надлежности, признању и извршењу пресуда у грађанским и приватним стварима тако да је у спору о повреди националној жиу, која се наводно врши коришћењем кључне речи која је идентична жиу на преживачу сајта чији се национални домен (enil. Top Level Domen) разликује од домена државе важења права, надлежан како суд државе у којој је жиу регистрован, тако и суд државе у којој је шупено предузеће основано, иј. на чијој територији шупени рекламер обавља своју пословну делатност. Аутор ће у раду анализирати ову пресуду и указати на њене последице.

Кључне речи: повреда жиу, међународна судска надлежност, интернет, кључна реч.

I Увод

Интернет као једно од највећих достигнућа савремене информационе технологије не познаје политичке, односно територијалне грани-

це. Из тог разлога правни конфликти у вези са *on-line* продајом и рекламном отварају питање међународне надлежности суда за случај повреде права у вези са том продајом, односно рекламном. Понуда и реклама на интернету су у начелу доступни свуда у свету. С тим у вези, поставља се питање да ли је доступност сајта у једној држави довољан разлог за надлежност суда у овој држави у случају повреде права на интернету и примену релевантних националних прописа. Јер, у том случају, понудилац, односно рекламер би начелно могао да рачуна на тужбу у свим државама и нарочито би морао да води рачуна о националним прописима о заштити потрошача. У вези са овим питањем Европски суд правде је донео две пресуде. Једну у предмету C-585/08, у којој је истакнуто да само доступност вебсајта у држави потрошача још увек не представља „извршење“ неке активности и одредио критеријуме када то извршење (не)постоји. Друга пресуда (у предмету C-509/09) се односи на питање у којим државама ЕУ се може поднети тужба за надокнаду целокупне штете када се у *on-line* часопису објави чланак или слика којима се вређа нечије лично право.

Међународна надлежност судова ЕУ за оцену повреде права интелектуалне својине регулисана је, између осталог, у чл. 5, тач. 3 Уредбе 44/2001.¹ Овај пропис оставља тужиоцу могућност избора подношења тужбе суду државе на чијој територији је штетна последица наступила или прети да настане.² Европски суд правде је имао прилику да тумачи овај пропис поводом повреде жига на интернету у предмету C-523/10.³ Пресуду Суда у овом предмету ћемо анализирати у даљем делу рада и указати на њене последице.

II Чињенично стање

„*Wintersteiger*“ је предузеће са седиштем у Аустрији, које се бави производњом и међународном продајом машина за сервисирање скија и сноубордова, укључујући резервне делове и прибор. Ово предузеће је 1993. године у Аустрији регистровало жиг *Wintersteiger*. Предузеће

1 Текст Уредбе 44/2001 о судској надлежности, признању и извршењу пресуда у грађанским и трговачким стварима је доступан на адреси: <http://www.eur-lex.europa.eu>. Сходно принципима аутономије и јединства, Уредба 207/2009 о комунитарном жигу (раније Уредба 40/94) у чл. 97 садржи правила за одређивање надлежности суда за случај повреде комунитарног жига.

2 Према пресуди Европског суда правде у вези са чл. 5, тач. 3 Уредбе 44/2001 у предмету C-21/76 под местом у коме је штетна последица наступила подразумева се како место у коме је предузета штетна радња, тако и место у коме је штета наступила (тзв. принцип уиквитета).

3 Текст ове пресуде је доступан на адреси: <http://www.lexetius.com/2012,1227>.

„Products 4U“, које има седиште у Немачкој, такође се бави развојем и продајом машина за сервисирање скија и сноубордова. Осим тога оно продаје прибор за машине других произвођача, нарочито оне које производи *Wintersteiger*. Овај прибор, који „Products 4U“ означава као „*Wintersteiger – Zubehör*“, не потиче из предузећа „*Wintersteiger*“, нити садржи његово овлашћење на такво означавање. Као и „*Wintersteiger*“ и „Products 4U“ продаје робу у целом свету, нарочито у Аустрији.

Предузеће „Products 4U“ је од 1.12.2008. године закупило, односно регистровало појам *Wintersteiger* као кључну реч („AdWord“) на интернет претраживачу *Google* у циљу рекламирања свог пословања. Овај закуп је био ограничен на немачки национални домен (енгл. *Top Level Domain*), тј. на сајт „*google.de*“. После уношења кључне речи *Wintersteiger* у претраживач на сајту *google.de*, као први резултат појављивао се линк који је водио до сајта предузећа „*Wintersteiger*“. Осим тога, на десној ивици екрана појављивала се под насловом огласи (нем. *Anzeige*) реклама немачког предузећа. Текст овог огласа је био подвучен, при чему је реч „*Skiwerkstattzubehör*“ (срп. прибор за ски радионицу) посебно била наглашена у плавој боји. Даље у два реда стајале су речи „*Ski und Snowboardmaschinen*“ (срп. машине за скије и сноубордове) као и „*Wartung und Reparatur*“ (срп. одржавање и поправка). У последњем реду огласа зеленим словима је била исписана интернет адреса немачког предузећа. После клика на реч „*Skiwerkstattzubehör*“, појављивала се понуда „*Wintersteiger-Zubehör*“ на сајту немачког предузећа. Оглас на сајту *google.de* није садржао указивање да између аустријског и немачког предузећа не постоје привредне везе.

Аустријско предузеће је у регистрацији кључне речи „*Wintersteiger*“, односно постављању огласа на сајту *google.de* видело повреду свог жига и поднело тужбу аустријском суду, позивајући се на чл. 5, тач. 3 Уредбе 44/2001. Наиме, сајт *google.de* је на немачком језику и доступан је у Аустрији. Немачко предузеће је са друге стране оспорило међународну надлежност аустријског суда и, уопште, повреду аустријског жига, уз образложење да је сајт *google.de* искључиво намењен немачким корисницима. Спор је доспео до Врховног суда који је имао сумњу у претпоставке под којима реклама услед примене кључне речи која је идентична аустријском жигу на интернет претраживачу под немачким националним доменом „*de*“ представља основ за надлежност аустријског суда да у смислу чл. 5, тач. 3 Уредбе 44/2001 одлучује о повреди аустријског жига. Овај Суд је из тог разлога прекинуо поступак који је пред њим покренут и Европском суду правде поставио два питања:

1. Да ли се формулација „место на коме је штетни догађај наступио или прети да наступи“ у чл. 5, тач. 3 Уредбе 44/2001 у случају наводног

задирања у жиг државе суда услед примене (од стране лица настањеног у другој држави) кључне речи која је идентична жигу на интернет претраживачу, који своје услуге нуди под различитим националним доменима, тумачи тако да:

- а) основ за надлежност је коришћење кључне речи на претраживачу сајта чији се национални домен поклапа са државом суда, или
- б) основ за надлежност је једино чињеница да је сајт претраживача, на коме се користи кључна реч, доступан у држави суда,
- в) поред доступности сајта, основ за надлежност су и други захтеви?

2. Ако суд потврдно одговори на питање под в, друго питање било је под којим критеријумима се одређује да ли примена жига државе суда као кључна реч на претраживачу сајта који је регистрован под другим националним доменом у односу на државу суда представља основ за надлежност у смислу чл. 5, тач. 3 Уредбе 44/2001?

III Из образложења пресуде

Европски суд правде је, приликом разматрања предмета, позивајући се на пресуду „*eDate Advertising*“ у предмету C-509/09, најпре указао на то да се посебна надлежност у смислу чл. 5, тач. 3 Уредбе 44/2001 заснива на томе да између спора и суда места на коме је штетни догађај настао, постоји нарочита уска веза која „(...) из разлога уређеног правосуђа и стручног извођења процеса оправдава надлежност овог суда“.⁴ Суд је, позивајући се на исту пресуду, даље истакао да се под синтагмом „место, на коме је штетна последица наступила или прети да настане“ у смислу чл. 5, тач. 3 Уредбе 44/2001 мисли како место наступања штетне последице, тако и место у коме је штетна радња учињена, тако да оштећени може да бира једно од ова два места за подношење тужбе. Што се тиче места наступања штетне последице, у цитираној пресуди („*eDate Advertising*“) је истакнуто да у случају повреде личних права на интернету (у конкретном случају објављивањем садржаја у *on-line* издању часописа), лице чије је лично право повређено има могућност да поднесе тужбу за надокнаду целокупне штете суду државе у којој се налази средиште његових интереса. Међутим, у пресуди је посебно истакнуто да се ово правило не може примењивати за одређивање судске надлежности у случају повреде права индустријске својине. Наиме, за разлику од личних права која су заштићена у свим државама, дејство

4 Пресуда „*eDate Advertising*“ у предмету C-509/09 је доступна на адреси: <http://www.lexetius.com/2011,4975>.

националног жига је ограничено на територију државе у којој је жиг регистрован. Другим речима, власник жига по правилу не може уживати заштиту ван територије важења права.

Уважавајући начела која су истакнута у пресуди „*eDate Advertising*“ Европски суд правде је с правом истакао да постојање повреде националног жига, у случају коришћења знака који је идентичан заштићеном, у рекламне циљеве на сајту чији се национални домен разликује од домена државе важења права, је питање основаности тужбе, о коме одлучује надлежни суд применом свог материјалног права. У том смислу, пре него што је одговорио на постављена питања, Суд се позвао на пресуде у предметима C-236/08 и C-324/09, у којима је истакнуто да је суд државе регистрације жига у најбољем положају да оцени постојање повреде права и да одлучи о захтеву за надокнаду целокупне штете. Позивајући се на све напред наведено, Суд је коначно закључио да у спору о наводној повреди националног жига, која се врши коришћењем кључне речи која је идентична регистрованом жигу на претраживачу сајта, чији се национални домен разликује од домена државе важења жига, тужба може поднети суду државе регистрације жига.

Што се тиче надлежности према месту предузимања штетне радње, Суд објашњава да закуп, односно регистрација кључне речи од стране рекламера представља меродавну радњу, односно меродавно узрочно дешавање. Суд се при том позвао на своју пресуду из 2010. године (у предмету C-236/08) у којој је одлучио да не *Google*, него рекламер закупом кључне речи на овом претраживачу користи туђи жиг у пословном промету, иако се закуп врши на серверу *Google*-а. По мишљењу Суда место сервера не може бити место извршења штетне радње, пошто је нејасно где се он налази. У том смислу, Суд је одлучио да је место предизимања штетне радње место у коме је тужено предузеће основано, тј. на чијој територији обавља пословну делатност, што представља основ за надлежност суда државе у којој се то место налази.⁵

IV Основи одређивања међународне надлежности суда

Деведесетих година прошлог века, као последица све учесталије повреде старијих жигова путем интернет адреса, заинтересовани кру-

5 Нем. „(...) *die Gerichte des Mitgliedstaats, in dem die Marke eingetragen ist, oder die Gerichte des Mitgliedstaats, in dem der Werbende niedergelassen ist, angerufen werden können*“; енгл. „*the courts of the Member State in which the trademark is registered or the courts of the Member State of the place of establishment of the advertiser*“. Више о појмовима „*Wohnsitz*“ и „*Niederlassung*“ вид. Christian Hopf, „Internationale Zuständigkeit und Kognitionsbefugnis bei der Verletzung von Gemeinschaftsmarken und –geschmacksmustern“, *MarkenR*, бр. 06/2012, стр. 231–232.

гови су покушавали да реформишу, односно унапреде постојећи систем регистрације интернет адреса. Циљ је био да се смањи могућност конфликта између старијих жигова и интернет адреса, односно, ако до конфликта дође, да се обезбеди ефикасан и економичан систем за њихово разрешавање.⁶ У том смислу 1999. године на иницијативу Светске организације за интелектуалну својину је објављен „Коначан извештај о WIPO процесу који се односи на интернет адресе.“⁷ Имајући у виду тему нашег рада, од значаја су два предлога из овог документа:

- Требало би да се установи *on-line* систем за вансудско решавање спорова између титулара старијих права и носиоца интернет адресе. Спорови би се решавали на нивоу организације за регистровање интернет адреса, уз помоћ овлашћених неутралних стручњака.
- Уколико се спор не може решити *on-line*, месно би био надлежан суд у држави у којој носилац интернет адресе има пребивалиште или седиште, или у којој се налази организација за регистрацију интернет адреса.⁸

Предложени систем вансудског решавања спорова *on-line*, који не искључује могућност тражења судске заштите пред националним судом, односи се не само на проблем колизије жигова и интернет адреса, већ и на проблем повреде жигова на интернету уопште.⁹

Када је у питању судска заштита, према правилу опште месне надлежности, за тужбу је надлежан суд на чијем подручју тужени има пребивалиште, односно седиште (лат. *actor sequitur forum rei*). Као образложење овог правила, износи се схватање да у правном поретку постоји претпоставка да субјективна права нису повређена.¹⁰ Тужилац ту претпоставку обара. Међутим, за одређене врсте спорова национални и наднационални прописи предвиђају надежност другог суда, а не оног на чијем подручју тужени има пребивалиште или седиште. Тако, спор по тужби за надокнаду вануговорне штете се може водити и пред судом на чијем је подручју штетна радња учињена или на чијем је

6 Слободан Марковић, „Интернет адресе у светлу жиговног права и права сузбијања нелојалне конкуренције“, у: Драгољуб Стојановић (ур.), *Србија и евројско љправо*, књига IV, Крагујевац, 1999, стр. 309.

7 Детаљно о овом извештају вид. Annette Kur, „Neue Perspektiven für die Lösung von Domainnamen-Konflikten: Der WIPO-Interim Report“, *Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht Internationaler Teil*, бр. 3/99, стр. 212–219.

8 С. Марковић, *нав. чланак*, стр. 310–311.

9 С. Марковић, *нав. чланак*, стр. 311.

10 Боривоје Познић, Весна Ракић Водинелић, *Грађанско љпроцесно љправо*, 16. издање, Београд, 2010, стр. 94.

подручју штетна последица наступила (лат. *forum delicti commissi*). Ова надлежност има за сврху да оштећеном олакша доказивање, пошто се доказна средства најчешће налазе на том подручју. Управо је ова врста надлежности предвиђена у чл. 5, тач. 3 Уредбе 44/2001. Радње повреде жига су без сумње недозвољене радње у смислу ове одредбе.¹¹ Дакле, тужилац може да бира да ли ће тужбу поднети суду на чијем је подручју штетна радња учињена или суду на чијем подручју је наступила штетна поседица.

У пресуди „*eDate Advertising*“ на коју се Европски суд правде позвао у спору који је предмет нашег интересовања, прецизирано је да код повреде личних права у *on-line* часописима штетна последица наступа у свакој држави. Наравно, когниционо овлашћење суда је ограничено на штету која је настала у држави суда. Тужбу за надокнаду целокупне штете оштећени једино може да поднесе суду на чијем подручју тужени има седиште. Ова уобичајена пракса је кратко модификована у спору због повреде личних права на интернету у пресуди „*eDate Advertising*“: целокупну штету (тј. штету која је настала у целом свету) тужилац може да захтева не само пред судом на чијем подручју тужени (штетник) има пребивалиште (седиште), него, такође, и у месту „где се налази средиште његових значајних интереса“. Ово је заправо фикција, у смислу да оштећеном треба дозволити да у уобичајеном месту свог боравка ликовидира целокупну штету. Своју пресуду Европски суд правде је правдао разлозима уредног правосуђа, пошто суд у овом месту најбоље може да оцени дејство садржаја објављеног на интернету на лично право тужиоца.

V Специфичности повреде права интелектуалне својине

Пракса коју је Европски суд правде поставио у пресуди „*eDate Advertising*“ односи се на деликтне радње на интернету којима се вређају лична права. Остало је, пак, отворено питање одређивања надлежности суда у случају повреде права интелектуалне својине на интернету. Наиме, разлика која је у смислу чл. 5, тач. 3 Уредбе 44/2001 направљена између штетне радње и последице не може се пренети на права интелектуалне својине.¹² Повреда права интелектуалне својине врши се задирањем у овлашћења која чине садржину права. Другим речима, треће лице користи предмет заштите (проналазак, ауторско дело, знак заштићен жигом) без сагласности власника права. Већ кроз саму радњу

11 Rebekka Hye-Knudsen, *Marken-, Patent- und Urheberrechtsverletzungen im europäischen Internationalen Zivilprozessrecht*, Tübingen, 2005, стр. 63.

12 С. Норф, *нав. чланак*, стр. 234.

коришћења власник права трпи штету, без обзира да ли се она може конкретно изразити цифрама. За разлику од стварног права, код права интелектуалне својине не постоји разлика између места на коме је предузета радња повреде и места на коме је наступила штетна последица.¹³

Једна од одлика права интелектуалне својине, јесте да се место радње повреде права и место наступања штетне последице поклапају.¹⁴ Повреда права врши на месту где се неовлашћено користи предмет права. Пример за то су, између осталог, жигови. Према чл. 5 Директиве 89/104 жиг гарантује власнику право да трећем лицу забрани да без његове сагласности користи у пословном промету знак који је идентичан жигу, за производе или услуге које су идентичне онима на које се жиг односи. Радња повреде која је меродавна за чл. 5, тач. 3 Уредбе 44/2001 је, дакле, употреба знака у пословном промету.¹⁵ Тиме је деликтна радња остварена потпуно. Другим речима није потребно да наступи неки други резултат, као последица деликтне радње.

Друга карактеристика формалних права интелектуалне својине је ограничено важење права на територију државе чији је надлежни орган признао и регистровао односно право. То даље значи, да само радња предузета на територији важења права може имати за последицу његову повреду. Само на територији важења права могу, дакле, постојати места предузимања радњи које су од значаја за заснивање надлежности суда. Из тог разлога, Европски суд правде, с правом одбија да пренесе начела која је развио у пресуди „eDate Advertising“, а која се односе на повреду личних права на интернету, на права интелектуалне својине. За разлику од личних права, која уживају заштиту свуда у свету, заштита формалних права интелектуалне својине ограничена је на територију важења права. Место пребивалишта, односно седишта оштећеног власника права у том случају нема никакву улогу.

У предметном поступку, тужилац је поднео тужбу за заштиту жига који је регистрован (тј. који важи) у Аустрији. Претпоставка за надлежност аустријског суда је да је радња повреде предузета на територији важења права. Као што смо већ истакли, код права интелектуалне својине у које спадају и жигови последица повреде наступа увек у држави у којој се неовлашћено користи предмет права. У случају коришћења жига као кључне речи на интернету тешко је, пак, локализовати место коришћења. Аустријски Врховни суд је у том смислу у закључку своје одлуке понудио три алтернативне могућности за одређивање овог места. Као прво, надлежност домаћег суда може зависити од тога да ли се

13 С. Норф, *нав. чланак*, стр. 234.

14 Ово је владајуће схватање у литератури. Наведено према R. H. Knudsen, *нав. дело*, стр. 70.

15 Constantin Kurtz, *Grenzüberschreitender einstweiliger Rechtsschutz im Immaterialgüterrecht*, Göttingen, 2004, стр. 199.

национални домен претраживача поклапа са доменом државе важења права. Преко националног домена претраживача рекламер, као купац и корисник кључне речи, заправо разјашњава да његова реклама објективно није усмерена на друге државе. Са друге стране, с обзиром на глобални карактер интернета, чиста доступност вебсајта у држави важења права могла би бити довољна за заснивање надлежности судова у тој држави. Како се технички доступност једног сајта не може ограничити у другим државама, ово решење би за последицу имало светску забрану коришћења као кључне речи знака који је у једној држави регистрован као жиг. Сваки рекламер морао би пре купца кључне речи, односно постављања огласа да спроведе међународно истраживање, у циљу избегавања повреде жига.¹⁶ Из тог разлога аустријски Врховни суд се определио за треће решење. Имајући у виду немачку и швајцарску судску праксу, овај суд захтева, поред доступности сајта, и друге везе рекламе са државом важења права. Одлучујуће при том може бити, језик на коме је сајт објављен као и питање да ли стране у спору на тржишту земље важења права стоје једна са другом у конкуренцији.

VI Одређивање места наступања штетне последице

Европски суд правде је очигледно пропустио прилику да у предметном спору одреди критеријуме за одређивање места наступања штетне последице у смислу чл. 5, тач. 3 Уредбе 44/2001. Без размишљања о могућим последицама, као место наступања штете Суд одређује државу у којој је спорно право регистровано. То значи да судови државе у којој је спорно право регистровано имају свеопшту надлежност за радње предузете било где у свету, независно од тога да ли ова радња уопште има неко дејство у тој земљи и да ли на тај начин може представљати основ за задирање у домаће право (овде право жига). Не треба наравно изгубити из вида да је међународна надлежност домаћих судова независна од стварне повреде жига. Напротив, неопходна је и довољна тврдња тужиоца да је извршена повреда права у држави суда. Да ли она стварно постоји питање је основаности тужбе. Наравно, суд није везан сваком апсурдном тврдњом тужиоца, већ је овлашћен (и по службеној дужности) да преиспита претпоставке своје надлежности с обзиром на убедљиве и релевантне околности које једна страна предложи.¹⁷ У том смислу, код права интелектуалне својине најмање треба захтевати да се

16 Christian Berger, „Die internationale Zuständigkeit bei Urheberrechtsverletzungen in Internet – Websites aufgrund des Gerichtsstandes des unerlaubten Handlung nach Art. 5 Nr. 3 EuGVO“, *Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht Internationaler Teil*, бр. 6/2005, стр. 465–467.

17 Видети пресуду Европског суда правде у предмету 38/81. Текст пресуде је доступан на адреси: <http://www.eur-lex.europa.eu>.

аргументовано тврди да је почињена радња повреде права. У супротном, постојаће међународна надлежност за радње предузете ван државе важења права. У конкретном случају, за разлику од формулације Европског суда правде, основ за надлежност је (између осталог) доступност вебсајта чији се домен разликује од домена државе суда, а не околност да је тиме наводно извршена повреда права које је регистровано у држави суда. Ова околност (мисли се на регистрацију права) је, с обзиром на принцип територијалности неопходан, али никако довољан услов за надлежност домаћих судова. Ово нарочито важи за повреде жига учињене ван интернета и ван територије важења права. Другим речима, аустријски суд не може бити надлежан за радње повреде жига предузете у Немачкој ван интернета.

VII Место извршења радње повреде права

Место извршења радње повреде права је такође основ за заснивање надлежности у смислу чл. 5, тач. 3 Уредбе 44/2001. Према мишљењу Суда у спору који је предмет нашег рада, радња повреде права није појављивање рекламе, већ изазивање, односно стварање техничких услова за појављивање рекламе. Познато је да се радња повреде жига састоји у неовлашћеном коришћењу жига за робу или услуге у пословном промету. У случају рекламе на интернету помоћу кључне речи, по мишљењу Суда радња повреде жига је избор кључне речи која је идентична са туђим жигом од стране вршиоца рекламе, како би корисници интернета имали алтернативу за робу или услуге титулара жига или како би били доведени у заблуду о пореклу робе или услуга.¹⁸

Стварање техничких услова за оглашавања врши се на серверу компаније која је специјализована за рекламирање на интернету. Пошто је место налажења сервера нејасно, оно се по мишљењу Суда не може узети као место на коме је извршена радња повреде жига. Напротив, по мишљењу Суда, место у коме рекламер обавља пословну делатност сматра се као место у коме је одлучено о омогућавању техничког појављивања огласа, пошто се како за тужиоца, тако и за туженог ради о утврђеном, односно установљеном месту, које је подесно да олакша доказивање и одвијање самог поступка.¹⁹ На основу напред изнетог, Суд је извео закључак о надлежности суда државе у којој је тужено предузеће основано, тј. на чијој територији обавља пословну делатност.

18 Видети пресуду Европског суда правде у предмету C-236/08. Текст пресуде је доступан на адреси: <http://www.lexetius.com/2010,575>.

19 Видети ст. 37 пресуде C-523/10.

VIII Закључак

Последица глобалног карактера интернета је немогућност да се радње предузете на интернету ограниче само на национално подручје једне или више одређених држава. Имајући то у виду, као и принцип територијалности већине права интелектуалне својине, Европски суд правде је пропустио прилику да у предмету C-523/10 одреди критеријуме за одређивање међународне надлежности у споровима због повреде права интелектуалне својине на интернету. Без претходног прецизирања везе *on-line* радње повреде права са домаћом земљом, која је потребна за заснивање међународне надлежности суда, Европски суд правде је донео одлуку о надлежности суда државе регистрације права. Осим тога, пресуда се једним делом не може применити на неформална права интелектуалне својине, у која спадају ауторско право и стицање жига на основу употребе, које познаје немачко право. Очигледно је да ће Европски суд правде морати поново да одлучује да ли је за међународну надлежност суда у споровима због повреде права интелектуалне својине на интернету потребна нарочита веза са земљом регистрације спорног права.

Анализирана пресуда Европског суда правде отвара и питање примене меродавног права од стране аустријског Врховног суда. Наиме, према принципу земље заштите аустријско право жига се примењује само када се заштита тражи за домаћу земљу, тј. када је тужба усмерена против радње повреде која је предузета на територији Аустрије. Имајући у виду принцип земље заштите који лежи у основи чл. 8, ст. 1 Рим 2 Уредбе, остаје отворено питање да ли ће аустријски Врховни суд постављањем нових питања морати да покрене нови поступак претходног одлучивања пред Европским судом правде.

Mag. Sonja SPASOJEVIĆ
Junior Faculty Member at the Faculty of Law University of Kragujevac

INTERNATIONAL JURISDICTION IN DISPUTES RELATED TO THE INFRINGEMENT OF INTELLECTUAL PROPERTY LAW ON THE INTERNET

Summary

With the judgment in the case C-523/10 European Court of justice has missed an opportunity to establish criteria for determination international jurisdiction in disputes regarding infringement of intellectual property law on the Internet. Without previous refinement of relation between infringements with domestic country, which is necessary for establishment of international jurisdiction, European Court of justice ruled on the jurisdiction of the court for the country that registered rights. In addition, the judgment partly could not be applied to informal intellectual property rights, which include copyright and trademark acquisition based on the use, which are acknowledged in German legislative. On the other side, communitarian trademark is valid for the entire EU territory, and therefore the proceedings regarding lawsuit due to the violation of the law could be conducted in front of the court of the state where the violation took place. All this suggests that Court will have to decide again whether for international court jurisdiction over violation of intellectual property law on the Internet is necessary special link with the country where disputed law is registered.

Key words: *trademark infringement, international jurisdiction, Internet, AdWord.*